

توضیحات:

- خلاصه شده در ۲۰ صفحه
- مفید برای آزمونهای استخدامی
- با قابلیت پرینت

جزوه خلاصه راهنمای معلم هدیه های آسمان ششم ابتدایی

برای تهیه بسته سوالات استخدامی راهنمای معلم هدیه های آسمانی با پاسخنامه تشریحی، **اینجا** بزنید.

همچنین جهت مشاهده آخرین اخبار استخدامی آموزش و پرورش، **اینجا** بزنید.

جزوه خلاصه راهنمای معلم هدیه های آسمان ششم

فهرست مطالب

❖ فصل اول: رویکرد و اصول حاکم بر برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی

❖ فصل دوم: کلیاتی در زمینه تعلیم و تربیت دینی

الف) روشها و فنون یاددهی - یادگیری

ب) ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

ج) یادآوری چند نکته

فصل اول:

رویکرد و اصول حاکم بر برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی

هر درس هدیه های آسمان اجزایی دارد که به صورت خلاصه به آن ها اشاره می شود. در فصل اول به اختصار به بحث در مورد کلیات و رویکرد و اصول حاکم بر برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی می پردازیم.

رویکرد برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی ابتدایی: رویکرد فطرت گرای توحیدی

رویکرد مناسب و سازگار با تعلیم و تربیت دینی، رویکرد فطرت گراست. این رویکرد، برخاسته از دیدگاه اسلام نسبت به انسان و انسان شناسی دینی است. در این دیدگاه، فطرت نقش محوری دارد و همان طور که متفکر شهید مرتضی مطهری گفته اند، ام المعارف محسوب می شود. فطرت به معنای نوع خلقت انسان است. این خلقت خاص، به انسانیت انسان، اوصاف و ویژگی هایی ذاتی بخشیده که او را از سایر انواع موجودات متمایز می کند. انسان دارای استعدادها و غایات خاص، گرایش های خاص و توانایی های شناختی خاصی است که یا در موجودات دیگر مشاهده نمی شود و یا تا بدان حد در آن ها تحقق ندارد. دین که راه سعادت و کمال است، بر این فطرت بنا شده و در تناسب با آن نازل گردیده است: فأقم وجهک للدين حنیفا فطرة الله التي فطر الناس علیها لا تبدیل لخلق الله ذلک الدین القیم و لكن اکثر الناس لا یعلمون: پس روی خود را به سوی دین یکتا پرستی فرادار، در حالی که از همه ی کیش ها روی برتافته و حق گرا باشی، به همان فطرتی که خدا مردم را بر آن آفریده

است. بنابر معارف دینی، هر انسانی با فطرتی پاک به دنیا می‌آید و تنها طریقی که می‌تواند انسان را به رستگاری برساند و استعدادهای واقعی‌اش را شکوفا سازد، طریق سازگار با فطرت و منطبق با اصول اسلامی است.

سه نکته مهم:

(الف) فطرت الهی در وجود او نهفته است و قابلیت شکوفایی و فعلیت یافتن دارد.

(ب) همواره در موقعیت است و میتواند آن را درک کرده و با انتخاب احسن خویش در راستای اصلاح مداوم آن حرکت نماید.

(ج) توانایی انتخاب، تصمیم‌گیری و خویشتنداری دارد و میتواند با محیط یادگیری رابطه تعاملی برقرار کند و تابع بی‌چون و چرا و مقهور محیط نیست.

فطرت انسان

انسان با ویژگیهای منحصر به فردی که از آن به فطرت تعبیر میشود، از سایر مخلوقات متمایز میگردد. انسان به عنوان اصلی‌ترین موجود در جهان آفرینش و به سبب دارا بودن ویژگی‌های خاص خود، همواره به نوعی محور توجه اندیشمندان مختلف بود و هر گروه با توجه به بینش‌های خاص خود، شناخت انسان را مورد بحث و بررسی قرار داده است. جامع‌ترین و در عین حال، مطمئن‌ترین راه شناخت انسان، رجوع به خالق او و بهره‌گیری از منابع الهی در این زمینه است. این مقاله با استفاده از این منابع و با روشی تحلیلی - توصیفی به بررسی ویژگی‌های انسان و آفرینش او نموده، سپس به جستجوی تعریف مصطلح انسان از منظر قرآن پرداخته است و بر اساس همین تعریف، عوامل سیر انسان و بازیابی او به مقام انسان متعالی و موانع صعود و تعالی وی را تبیین می‌نماید. با دقت در آیات قرآن کریم چنین دریافت می‌شود که انسان به عنوان احسن المخلوقین، موجودی است که از نظر آفرینش با سایر موجودات عالم هستی متفاوت می‌باشد و با استعانت از علوم و معارف وحیانی و ایمان و اعتقاد صحیح، قادر به بازیابی به مقام خلیفه الهی می‌باشد.

دین راه سعادت و کمال انسان

دین که راه سعادت و کمال انسان است، بر این فطرت بنا شده است و این فطرت توحیدی محور هم اجزا و مولفه‌های برنامه‌تعلیم و تربیت اسلامی را شکل و جهت میدهد. بنابراین تعلیم و تربیت دینی زمینه‌ساز و تسهیل‌کننده مسیر شکوفایی فطرت به منظور دستیابی به مراتبی از حیات طیبه است.

مهمترین رویکردهای برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی عبارتند از :

- امانت الهی و دارای کرامت ذاتی است
- فطرت الهی در وجود او نهفته است و قابلیت شکوفایی و فعلیت یافتن دارد
- همواره در موقعیت است و میتواند آن را درک کرده و با انتخاب احسن خویش در راستای اصلاح مداوم آن حرکت نماید
- توانایی انتخاب، تصمیم گیری و خویشتنداری دارد و میتواند با محیط یادگیری رابطه تعاملی برقرار کند و تابع بی چون و چرا و مقهور محیط نیست
- از اراده و انگیزه برخوردار است که در فرایند یاددهی - یادگیری نقش اساسی دارد
- در فرایند یاددهی - یادگیری و تربیت پذیری و توسعه شایستگیهای خویش به لحاظ ذاتی نقش فعال دارد
- دارای قابلیت ها، تجربیات، ظرفیتهای و تواناییهای گوناگون است.

اصول حاکم بر برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی

- محور قرار گرفتن قرآن کریم و سنت و سیره معصومین صلوات الله علیهم
- توجه به رویکردهای جدید در تعلیم و تربیت با هدف روزآمد شدن برنامه
- توجه به تواناییها و محدودیتهای رشد شناختی دانشآموزان دوره ابتدایی
- توجه به جنبه های عاطفی، نگرشی برای عمل کردن باوره
- اصالت قائل شدن به کیفیت فرایند یاددهی - یادگیری و استفاده از روش آموزش فعال
- تقویت احساس نیاز به دین
- توجه به هنر برای ترسیم چهره ی زیبای الگوهای دینی
- توجه به زبان و ادبیات خاص کودکان
- ارتباط آموزش با نیازها و علایق دانش آموزان
- توجه به اهداف ویژه ی دختران و پسران

اهداف مورد انتظار در هدیه های آسمانی ششم

- نظم و هماهنگی پدیده‌ها به عنوان دلیلی بر توحید
- خداوند شایسته پرستش و استعانت
- تأکید بر مسأله تولی امامان و تبری از ظالمان
- آشنایی با برخی ویژگی های پیامبران
- معرفی اهل بیت (ع) به عنوان بهترین الگوها و تأثیر الگو گیری و انس با ایشان در زندگی
- نقش امام حسین (ع) و یارانش در دفاع از دین (با محوریت حضرت قاسم (ع))
- آشنایی با نایبان امام زمان (عج) در دوره غیبت
- تأثیر اعتقاد به معاد در زندگی و گرایش به نیکی‌ها
- زندگی جاودانه آخرت در ادامه زندگی کوتاه دنیا
- آشنایی با آداب معاشرت و مهمانی
- تأکید دین بر نقش تلاش و کوشش برای رسیدن به موفقیت
- آشنایی با آداب علم جویی و دانش آموزی
- تاکید اسلام بر تربیت بدنی و تفریحات سالم
- آشنایی با احکام محرم و نامحرم و پوشش اسلامی
- آشنایی با احکام دینی مسافر (نماز و روزه)
- آشنایی اجمالی با مراسم حج و عید قربان
- بزرگداشت مقام شهید و دفاع مقدس
- آشنایی با امامزادگان معروف ایران (حضرت معصومه (س)، شاه چراغ و عبدالعظیم (ع))

نکته:

برای نیل به زیستن دینی که هدف اصلی تربیت دینی است، لازم است دانش آموختگان، فرایند یادگیری را به خوبی آموخته باشند تا در مواجهه با هر مسئله تازه‌ای، راه حل مناسب آن را پیدا کنند و جریان یادگیری را تداوم بخشند. بر این اساس، فقط

نتیجه یادگیری درگیری دانش آموزان در جریان یادگیری، موجب عمیق تر و پایدارتر شدن آموخته های آنان می شود؛ ثانيا معلم را یاری می دهد تا برای ارزشیابی پیشرفت یادگیری آنان، هم به فرایند و هم به محصول توجه کند و به نتایج بهتری دست یابد؛ ثالثا اینکه واسطه فعالیت بیشتر در امر یادگیری، در دانش آموزان احساس خوب و خوشایندی ایجاد میکند که به ویژه برای درس دینی، فوق العاده حائز اهمیت است.

نکته: در فرایند یاددهی — یادگیری و تربیت پذیری و توسعه شایستگی های خویش به لحاظ ذاتی نقش فعال دارد. اعمال دینی، هنگامی ارزشمندند که براساس ایمان و تمایل قلبی باشند و اساس چنین ایمانی را نیز معرفت و شناخت حقیقی تشکیل میدهد؛ بنابراین همه قلمروهای یادگیری، از اهمیت و ویژگیهای خاص برخوردارند.

منظور از تقویت احساس نیاز به دین چیست؟

دانش آموز در این برنامه در می یابد که بدون تکیه بر اعتقادات دینی، زندگی دارای خلا بوده، و از معنا و جهت تهی است؛ در حالی که زندگی با دین انسان را از سردرگمی ها نجات میدهد و او را به شخصی فعال و هدفمند و مفید در زندگی تبدیل میکند.

لزوم توجه به هنر برای ترسیم چهره زیبای الگوهای دینی در هدیه های ششم دبستان چیست؟

توجه به زیباییهای دین و دین زیبا سبب میشود در درجه اول، فطرت زیباپرست دانشآموزان مورد توجه قرار گرفته و پرورش یابد؛ دوم اینکه از دین و آموزه های آن، تصویری زیبا در ذهن آنان ترسیم شود و سوم اینکه چهره زیبایی از الگوهای رفتاری و شخصیت پیشوایان بزرگ دینی در جان و اندیشه آنان نقش بندد.

نکته:

در برنامه جدید نیز تا آنجا که به محتوا، اصالت مفاهیم و ساختار آموزشی مواد درسی لطمه وارد نشود، از آموزه های مربوط به ادبیات کودکان و محصولات کارشناسان این حیطه بهره گرفته شده است.

ارتباط آموزش با نیاز و علاقه دانش آموز و توجه به او به عنوان منبع اطلاعات برنامه درسی به چه نحو است؟ استفاده از موقعیتها و نمونه های موجود در زندگی روزمره دانش آموزان، انتخاب مطالب، نمونه ها و مثالهایی از زندگی آنها، فراهم ساختن فرصت تمرین و تعمیم آموخته ها به زندگی روزمره و موقعیتهای شبیه سازی شده آن و ... از جمله نکاتی است که مطمئن نظر قرار گرفتهاند تا آموزشها با زندگی روزمره دانش آموزان کاملا کشف و ساختن را دوست دارند، از بازی و فعالیتهای نشاط آور و... لذت می برند، در این برنامه، سعی شده اینگونه علایق در فعالیتهای آموزشی و تربیتی مورد توجه قرار گیرد.

آفرینش انسان و ویژگی های خاص او در قرآن

قبل از خلقت انسان، خداوند موجودات بسیاری را آفریده بود. این موجودات به دو دسته تقسیم می شدند: موجودات مجرد مانند فرشتگان و جنیان و موجودات مادی مانند حیوانات و دیگر موجودات دنیای ماده. آفرینش انسان، امری عظیم بود که قرآن حتی فرشتگان را از درک آن ناتوان می داند. انسان موجودی مرکب از ماده و معناست. جسم خاکی او از عالم ماده و روح او که به فرمود قرآن از روح خدا نشأت گرفته، به عالم مجردات مربوط است.

تحول در آموزش و پرورش

تحول در آموزش و پرورش یکی از ضرورت های اجتناب ناپذیری است که همیشه مورد تاکید بسیاری از مسئولان و اندیشمندان حوزه ی تعلیم و تربیت بوده است؛ زیرا آموزش و پرورش به عنوان اساسی ترین نهاد تربیتی کشور پایه گذار شخصیت دینی، علمی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی نسل آینده است.

گروه درسی معارف اسلامی نیز بر این اساس، به تغییر کتاب درسی هدیه های آسمان پایه ی چهارم ابتدایی اقدام نمود و بر اساس اهداف مصوب شورای عالی آموزش و پرورش در دوره ی ابتدایی و اسناد تحولی آموزش و پرورش و در راستای برنامه ی درسی ملی، این درس را در ده بخش تدوین کرد.

حوزه های موضوعی و دروس اختصاص داده شده بدین قرار می باشد: خدانشناسی یک درس، پیامبری یک درس، امامت چهار درس، جهان آخرت یک درس، آشنایی با قرآن یک درس، آداب و اخلاق اسلامی شش درس، احکام سه درس، مراسم اسلامی یک درس، شخصیت های دینی یک درس و خودشناسی که به صورت تلفیقی در دروس گنجانده شده است.

نکته :

- در بخش تلفیق با سایر دروس هدیه های آسمان در برخی موضوعات با دروس دیگر از قبیل ادبیات فارسی، مطالعات اجتماعی، و... تبادل آموزشی دارد که در توضیح مربوط به هر درس به آن تصریح شده است.
- در بخش ارتباط با خانواده، انتظار می رود والدین گرامی، حس مذهبی دانش آموزان را در جهت اهداف دینی تحریک نمایند. از معلمان گرامی نیز انتظار می رود در جلسه بعدی از نحوه انجام این فعالیت در خانه پیگیری به عمل آورند.

لزوم حضور اندیشه های حضرت امام خمینی (قدس سره) در کالبد محتوای آموزش :

امام خمینی قدس سره به پیروی از سیره ی انبیا و امامان معصوم علیهم السلام نظام اسلامی را زمینه ای برای خدمت مادی و معنوی به مردم می داند. از ویژگی های بارز این اندیشه در خدمت به انسان ها توجه به ادای تکلیف و انجام وظیفه در کسب رضای پروردگار است. از این رو نهضت امام خمینی قدس سره نیز نهضت انبیا بر دوش طبقات محروم و مستضعف که به تعبیر ایشان کوخ نشینان هستند به عنوان صاحب اصلی انقلاب معرفی می شوند، قرار دارند. با توجه به این دو امر مهم است که با پیروزی انقلاب اسلامی ارائه ی خدمت در دو مورد نیازهای عمومی و پرورش مغزها و زدودن اشکال مختلف غبار غربت و مظلومیت از این قشر در سرلوحه ی امر قرار می گیرد و امام همیشه خود را مرهون می کند. طبقه میند. در نتیجه وظیفه اصلی دولت مردان را که خدمت به محرومان پیوسته است به توصیه می شود و آن را به عنوان موضوعی که در ساختار نظام تشکیل می شود، می سازد.

استفاده از پیامها، سخنرانیها و کتابهای امام خمینی و آوردن مصادیق نمونه ها و شواهد از آنها و نیز ارجاع دانش آموز به این آثار در برنامه های تحقیقی، زمینه توجه دانش آموزان به اندیشه های آن بزرگوار را فراهم می نماید.

بهره مندی از دستاوردهای عالمان دین

دستاوردهای علمی دانشمندان اسلامی معاصر، به خصوص آثار فرهنگی حضرت امام خمینی، عالمه طباطبایی و شهید مطهری رحمه الله علیهم و رهنمودهای رهبر معظم انقلاب اسلامی فرا راه حرکت های آموزشی قرار گرفته و زمینه غنای برنامه را فراهم ساخته است.

اصول و قابلیت خدمت رسانی در بینش امام خمینی قدس سره

- اقتدا به سیره و روش انبیا و معصومان علیهم السلام

پیامبران الهی و امام معصوم علیهم السلام دلسوزترین و خدمتگزارترین انسان‌ها نسبت به جوامع بشری بودند. از یک سو برای هدایت مردم خود را دچار مشکلات طاقت فرسا می‌کنند، که خود خدمتی بی نظیر است، و وقتی با عدم پذیرش دعوت حق از سوی مردم می‌توانند به خاطر گمراهی آنها بسیار تأسف می‌خورند.

و از سوی دیگر از نقطه نظر مادی نیز، رسولان الهی و امامان علیهم السلام، بیشترین کمک را به افراد فقیر کرده‌اند. ایثارگری علی‌علیه السلام و اهل بیت علیهم السلام نسبت به یتیم، مسکین و اسیر، که خداوند متعال سوره ی هل اتی را شان فرستاده، نمونه‌ای است درباره این کارها، انسانیت‌ها، دلسوزی‌ها و خدمت‌ها.

- لزوم توجه به اهداف ویژه دختران و پسران؟

تفاوت‌های موجود در احکام دختر و پسر در اموری مانند سن بلوغ، معاشرت، پوشش و حجاب، نظام خانواده، نقش مرد و زن در خانه و جامعه، همچنین جنبه‌های روان‌شناختی زن و مرد در مجموعه آموزشها مد نظر قرار گرفته است.

- جهت‌گیری آموزش در چه مسیری است؟

در جهت وحدت اسلامی محور آموزش بر تعلیمات قرآن کریم و سنت پیامبر (ص) و اهل بیت بزرگوار ایشان قرار گرفته تا با تقویت وحدت اسلامی و نزدیکی پیروان مذاهب مختلف اسلامی، مودت و رحمت میان آنان مستحکم گردد.

نکته: چارچوب کلی برنامه درسی اقلیتهای دینی بر حقیقت دین که خداگرایی و معنویت‌گرایی و عمل برای سعادت در آخرت است، بنا شده، اما محتوای آموزشی آنان با توجه به تعلیمات خاص آن ادیان و هماهنگ با قوانین جمهوری اسلامی ایران تدوین می‌شود.

فصل دوم

کلیاتی در زمینه تعلیم و تربیت دینی

الف) روشها و فنون یاددهی - یادگیری

ب) ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

الف) روشها و فنون یاددهی - یادگیری

- اهداف کلی درس تعلیم و تربیت دینی در دوره ی ابتدایی

اهداف کلی این درس در سه حیطه شناختی عاطفی و کنشی به شرح ذیل است :

الف - حیطه شناختی

۱- آشنایی با مهربانی بخشندگی و دانایی توانایی و یگانگی خداوند

۲- آشنایی با معنا و مفهوم ساده پیامبری و امامت

۳- آشنایی با معنا و مفهوم ساده معاد و جهان آخرت

۴- آشنایی با خودشناسی در محدوده موضوعات دوره ی ابتدایی

۵- آشنایی با اهم امور اخلاقی و آداب اسلامی مورد نیاز در زندگی کودک و نوجوان

۶- آگاهی از برخی از مهمترین مراسم اجتماعی دین اسلام و انقلاب اسلامی

۷- دانستن برخی اطلاعات اولیه و ساده ی قرآنی

۸- دانستن احکام شرعی و مورد نیاز کودک و نوجوان

ب - حیطه ی عاطفی

۱- محبت و علاقه مندی نسبت به خداوند

۲- محبت و احترام نسبت به پیامبران معصومین علیهم السلام و اولیای دین

۳- گرایش نسبت به انجام کارهای نیک و دوری از بدیها

۴- علاقه مندی و تمایل بیشتر به شناخت خود

- ۵- تمایل به انجام آداب اسلامی و دستورات اخلاقی اسلام
- ۶- گرایش و علاقه مندی به مشارکت در مراسم دینی و مراسم مربوط به انقلاب اسلامی
- ۷- علاقه مندی نسبت به تلاوت و فهم قرآن کریم
- ۸- تمایل به عمل به احکام شرعی

ج - حیطة ی کنشی (رفتار و عمل)

- ۱- ارتباط با خدا از طریق دعا و نماز
- ۲- تلاش برای الگو گرفتن از سیره پیامبران و ائمه معصومین صلوات الله علیهم
- ۳- تلاش برای شناخت بیشتر خود
- ۴- تلاش برای انجام کارهای نیک آداب دینی و دستورات اخلاقی و دوری از بدی ها
- ۵- همکاری و مشارکت در برپایی مراسم دینی و انقلاب اسلامی
- ۶- تلاش برای قرائت و فهم قرآن
- ۷- تلاش برای عمل به احکام شریعت

روشها و فنون یاددهی - یادگیری هدیه های ششم عبارتند :

- ۱- پرسش و پاسخ
- ۲- قصه گوئی و داستان
- ۳- نمایش و ایفای نقش
- ۴- توضیحی
- ۵- بارش فکری
- ۶- انجام تحقیق، مطالعه و فعالیتهای پروژه ای

روش یاددهی توضیحی چیست؟

این روش بیشتر در تبیین اصول اعتقادی به ویژه جهان آخرت کاربرد دارد. در بیان احکام دینی و معرفی شخصیت های دینی نیز میتوان از این روش استفاده کرد.

نکاتی در خصوص روش آموزشی بارش فکری

در این روش با طراحی یک موضوع یا طرح یک مسئله که سعی می شود موضوع بکر و نویی باشد تالش میشود تا فراگیران به پاسخ فراخوانده شده و هر کس به تناسب اندیشه خود در ارتباط با موضوع اظهار نظر نمایند. نکاتی در این روش باید رعایت شود که بسیار مهم است از جمله اینکه در مرحله اول این روش، کمیت یعنی تعداد ایده ها و پاسخ ها برای یک جواب بسیار مهم است. در هر مرحله بعد از این پاسخ ها آنهایی را که مناسب ترند انتخاب و با یکدیگر تلفیق میکنیم تا جواب و پاسخ مناسبتری برای موضوع و یا مسئله مورد نظر بیابیم. در این روش باید توجه شود که هر گونه پاسخی مهم است و از انتقاد و سرزنش جدا باید پرهیز شود. چه بسا پاسخی که در ابتدا بیهوده به نظر میرسد با تلفیق دیگر پاسخ ها نتایج خوبی را عاید کند. این روش در مبحث خودشناسی کارایی بیشتری دارد.

ب) ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

چند نکته مهم در ارزشیابی عبارتند از :

- ارزشیابی، با هدف رشد دانش آموزان انجام شود.
- ارزشیابی وسیله ای برای مشخص ساختن موارد اشتباه و ضعفهایی است که باید تصحیح شوند، در جهت تشویق دانش آموزان به یادگیری بیشتر.
- اعمال دینی، هنگامی ارزشمندند که براساس ایمان و تمایل قلبی باشند و اساس چنین ایمانی را نیز معرفت و شناخت حقیقی تشکیل می دهد؛ بنابراین همه قلمروهای یادگیری، از اهمیت و ویژگیهای خاص برخوردارند.
- برای قضاوت نهایی در مورد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، آموزگار باید به جمع بندی مشاهدات خود در طول سال تحصیلی اقدام نماید؛ زیرا هر دانش آموزی، احساسات دینی خود را به گونه ای بروز می دهد؛ به طوری که میتوان در رفتار، گفتار و حرکات او ردپایی از تحقق اهداف برنامه درسی را مشاهده کرد.

- وجه به قلمروهای نگرشی و مهارتی دانش‌آموزان بدین معنا نیست که به میزان دین داری آنها نمره بدهیم. این امور اساساً قابل نمره دادن نیستند.

تذکر: نباید با آزمونهای مشکل و دلهره آور، احساس ناخوشایندی نسبت به درس دینی در دانش آموزان، ایجاد شود و یا موفقیت در این زمینه را برای خود، امری دشوار و یا ناممکن تلقی کنند؛ زیرا چنین احساسی، آنها را از یادگیریهای بعدی باز میدارد.

تذکر: آنچه مهم است، رقابت هر دانش آموز با خود اوست، نه با دانش‌آموزان دیگر، به همین دلیل شایسته است وضعیت هر کودک، نسبت به خودش و پیشرفتی که حاصل کرده، سنجیده و برآورده گردد نه نسبت به دیگران.

نحوه ارزشیابی درس هدیه های آسمانی پایه ششم

ارزشیابی در درس هدیه های آسمان به صورت مستمر و از طریق مشاهده عملکرد دانش آموزان و محصول عملکرد آنها در طول فرایند یادگیری صورت میگیرد.

بررسی کیفیت ارزشیابی مستمر در طول سال تحصیلی

ارزشیابی مستمر با استفاده از روشها و ابزارهای گوناگون صورت میگیرد. برای آشنایی با روشها و ابزارها میتوانید به کتاب راهنمای معلم در ارزشیابی توصیفی کد ۵۳/۵ که از سوی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش منتشر شده است، مراجعه نمایید.

موارد مورد ارزشیابی مستمر

الف- درک مفاهیم

ب- تقویت نگرشها

ج- کسب مهارتها

نکته: در رابطه با درک مفاهیم: برای ارزشیابی دانستیهای دانش آموزان، باید به آنها فرصت دهیم تا برداشت و ادراک خود را از مفاهیم آموخته شده، با سازمان ذهنی و زبان خاص خود بیان کنند.

تقویت نگرشها در ارزشیابی مستمر چیست؟

بررسی دلایل دانش آموزان برای انجام یک فعالیت، یکی از راههای پی بردن به احساسات و نگرشهای آنها میباشد. تکمیل جملات ناقص، تفسیر تصاویر، تکمیل داستان، نوشتن جملات و عبارات ساده و... از دیگر شیوههای ارزشیابی در این زمینه هستند. همچنین بروز نشانه‌هایی مانند انجام فعالیتهای انتخابی و داوطلبانه در مقابل وظایف و تکالیف مشخص، انجام فعالیت در حدی فراتر از آنچه از دانش آموزان خواسته شده، ابراز احساسات مثبت و یا هیجان به هنگام انجام یک فعالیت، دوام و استمرار یک رفتار در شرایط و موقعیتهای مختلف و... می‌توانند به عنوان علامت وجود علاقه و احساس مثبت نسبت به یک فعالیت، تلقی گردد.

نکته: تکمیل جملات ناقص، تفسیر تصاویر، تکمیل داستان، نوشتن جملات و عبارات ساده و... از دیگر شیوه‌های ارزشیابی در زمینه تقویت نگرشها هستند

برنامه ریزی تدریس درس هدیه‌های آسمانی پایه ششم

بر این اساس گروه تعلیم و تربیت دینی، اهداف پایه ششم ابتدایی را در ده بخش و در هفده درس به شرح جدول صفحه تدوین نمود. در این جدول ابتدا به اهداف پایه دوم و سوم و چهارم و پنجم اشاره میشود تا آموزگاران محترم ضمن عنایت به ارتباط طولی مطالب، به سیر فرایند یاددهی - یادگیری توجه داشته باشند.

نکاتی پیرامون کسب مهارتها در ارزشیابی مستمر

در این حوزه که شامل مهارتهای مربوط به اعمال دینی، مشارکت فعال در فعالیتهای دینی و مشارکت فعال در فعالیتهای گروهی یادگیری می‌شود، دانش آموزان از طریق تکرار و تمرین، مهارت‌هایی را در زمینه آداب و اعمال دینی کسب می‌نمایند. ایشان همچنین می‌آموزند که برای فهم مطالب، جست و جوی مفاهیم و یادگیری بهتر، با دیگران مشارکت کنند، به نظر دیگران

احترام بگذارند، نظرهای خود را مطرح کنند و عضو فعالی در گروه باشند. اهداف مربوط به یادگیری برخی از احکام عملی و آداب اخلاقی و ممارست در انجام آنها نظیر وضو گرفتن و نماز خواندن در این گروه قرار دارند.

معیار در ارزشیابی مستمر چیست؟

معیار در ارزشیابی مستمر، همان اهداف و انتظارات یادگیری است که در آغاز هر درس ذکر شده است. انتظار می‌رود هر دانش آموز در هر نیمسال دست کم در چهار درس مورد ارزشیابی قرار گرفته و امتیازی را کسب نموده باشد. نتیجه ارزشیابی مستمر دانش آموز در پایان هر نیمسال تحصیلی، عبارت است از میانگین چهار مرتبه ثبت شده از وی.

نکته: انتظار می‌رود هر دانش آموز در هر نیمسال دست کم در چهار درس مورد ارزشیابی قرار گرفته و امتیازی را کسب نموده باشد.

توجه: در جهت توسعه شایستگی و صلاحیتهای پایه‌های جدیدالتالیف، علاوه بر کتب درسی، برنامه‌های آموزشی در قالب بسته‌ای به نام بر فراز آسمان ارائه میشود

یادآوری:

تولید بسته آموزشی معلمان: در جهت توسعه شایستگی و صلاحیت‌های پایه‌های جدیدالتالیف، علاوه بر کتب درسی، برنامه‌های آموزشی در قالب بسته‌ای به نام بر فراز آسمان ارائه میشود تا معلمان گرامی بتوانند با استفاده از آن، توسعه فردی پیدا کرده و مطالعات عمیقی داشته باشند.

نکته: تلفیق با سایر دروس: دروس هدیه‌های آسمان در برخی موضوعات با دروس دیگر از قبیل ادبیات فارسی، مطالعات اجتماعی، و... تبادل آموزشی دارد که در توضیح مربوط به هر درس به آن تصریح شده است

نکته: ارتباط با خانواده: با توجه به تاثیر غیر قابل انکار خانواده در تثبیت هویت دینی آموخته شده، فعالیت‌هایی تحت عنوان با خانواده طراحی گردیده است. در این فعالیتها انتظار می‌رود والدین گرامی، حس مذهبی دانش آموزان را در جهت اهداف

دینی تحریک نمایندند. از معلمان گرامی نیز انتظار می‌رود در جلسه بعدی از نحوه انجام این فعالیت در خانه پیگیری به عمل آورند.

اقداماتی برای ارزشیابی دانستنی‌های دانش آموزان

الف) باید به آنها فرصت دهیم تا برداشت و ادراک خود را از مفاهیم آموخته شده، با سازمان ذهنی و زبان خاص خود بیان کنند

ب) مصادیق یک مفهوم را از غیر آن تشخیص دهند

ج) مصادیق مفهوم را در قالبها و شکل‌های گوناگون شناسایی کنند

نکته: بررسی دلایل دانش آموزان برای انجام یک فعالیت، یکی از راه‌های پی بردن به احساسات و نگرش‌های آنها می‌باشد.

اجزای درس هدیه‌های آسمانی ششم دبستان

عنوان درس: عنوان به صورت مستقیم یا غیرمستقیم، گویای چکیده و محتوای اصلی درس است و با ایجاد حس کنجکاوی در دانش آموزان، در جهت انگیزش آن‌ها به موضوع درس به کار می‌آید.

ورودی: این بخش که در بیشتر دروس و در آغاز درس قرار گرفته است، به منزله‌ی ایجاد آمادگی و انگیزه برای ورود به درس می‌باشد. همچنین در پاره‌ای از دروس، ورودیه نقش ارزشیابی تشخیصی از میزان پیش دانسته‌های دانش آموزان در ارتباط با هدف درس را ایفا می‌نماید.

متن و بدنه درس: مفاهیم و اهداف اصلی درس، در این بخش بیان می‌شود.

بیش تر بدانیم: این بخش در راستای تقویت و تکمیل مفاهیم اصلی درس، در برخی دروس قرار داده شده است. لازم به ذکر است مطالب این بخش جهت افزایش اطلاعات دانش آموز بوده و مورد ارزشیابی قرار نمی‌گیرد.

بین و بگو: این بخش با انجام یک فعالیت عینی و ملموس از سوی دانش آموزان، موجب تثبیت مفاهیم درس و تعمیق یادگیری می‌شود.

فکر کن و بگو: این فعالیت به منظور تمرین فرایند تفکر منطقی پیش بینی شده و دانش آموزان آن را به صورت فردی انجام می‌دهند.

گفت و گو کنید: با هدایت و نظارت همکاران، دانش آموزان به سوالات مطرح شده در این بخش پاسخ می دهند و معلم جمع بندی می کند. دانش آموز در این قسمت با نظارت معلم آموخته های دینی خود را در جمع دانش آموزان کلاس تایید نموده و آمادگی بروز رفتار دینی برای وی حاصل می گردد.

همراه با خانواده: این قسمت با هدف بسط یادگیری و تقویت نگرش دانش آموز به مفاهیم دینی در میان اعضای خانواده، برای بروز رفتار دینی وی قرار داده شده است.

اجرای نمایش: محتوای برخی دروس به صورت نمایش در کلاس اجرا می شود. جهت جذاب سازی کلاس، همکاران می توانند امکانات لازم برای نمایش را در کلاس تدارک نمایند. این بخش با قرار دادن دانش آموزان در موقعیتی فرضی، فرصتی برای تمرین عملی مفاهیم فراهم می کند.

تحقیق کنید: این بخش توسط دانش آموزان در خارج از فضای کلاس صورت می پذیرد. هدف این بخش تقویت رویکرد پژوهش محور در فرایند آموزش و تعمیق آموخته های دانش آموزان است.

خاطره گوئی: دانش آموز در این بخش میان هدف درس و زندگی روزمره ی خود ارتباط برقرار می کند.

کامل کنید: این بخش با برقراری ارتباط میان مفاهیم درس، به تثبیت اهداف کمک می کند

نکاتی درباره آموزشهای مربوط به خدانشناسی به دانش آموزان پایه ششم

نکته: دانش آموزان از طریق تکرار و تمرین، مهارت هایی را در زمینه آداب و اعمال دینی کسب می نمایند. ایشان همچنین می آموزند که برای فهم مطالب، جست و جوی مفاهیم و یادگیری بهتر، با دیگران مشارکت کنند، به نظر دیگران احترام بگذارند، نظرهای خود را مطرح کنند و عضو فعالی در گروه باشند.

لذا اهداف مربوط به یادگیری برخی از احکام عملی و آداب اخلاقی و ممارست در انجام آنها نظیر وضو گرفتن و نماز خواندن در حیطة کسب مهارت ها قرار دارد.

در آموزش مفاهیم پیامبری به دانش آموزان در دور ابتدایی باید به نکات زیر توجه نمود :

- تلاش در جهت ایجاد علاقه مندی به اولیای دین از طریق داستانهای شیرین ارتباط آنها با کودکان

- تاکید بر ویژگیهای اخلاقی پیامبران (صبر، تلاش، خوش اخلاقی و...) در برخورد با انسانها در زندگی از طریق داستانهایی از زندگی آنها و ادای احترام به هنگام بردن نام آنها

- آگاهی دادن از ارتباط پیامبران با خداوند و راهنما بودن آنها برای انسانها در دنیا
- عدم تأکید بر مفاهیمی مانند عصمت، وحی و معجزه در سنین ابتدای دبستان
- همزمانی آموزش دروس مربوط به پیامبری با جشنها و اعیاد در طول سال تحصیلی
- فراهم نمودن امکان شرکت در مراسم جشن و شادی برای ولادت پیامبر(ص) و اولیای دین (ع)
- الگو قرار دادن پیامبر (ص) و اولیای دین (ع) در زندگی روزمره دانش آموز متناسب با محتوای دروس کتاب هدیه های آسمان پایه ششم ابتدایی

نرم افزارهای درسی و آموزشی

نرم افزارهای درسی و آموزشی ، مجلات، فیلمهای آموزشی و چند رسانه ای بسته آموزشی را تشکیل می دهند. بخش گنجینه از بسته های آموزشی به منظور توسعه و تقویت پایه معلمان است.

توجه:

ایجاد نگرش های صحیح و یا تغییر برخی نگرشهای نادرست، در تعلیم و تربیت دینی بیش از هر چیز دیگری موردنظر است.

معنای تربیت

تربیت عبارت است از فعالیتی منظم و مستمر در جهت کمک به رشد جسمانی، شناختی، اخلاقی، اجتماعی، عاطفی، و به طور کلی پرورش و شکوفایی استعداد های متربی، به گونه ای که نتیجه آن در شخصیت متربی به ویژه در رفتار های او ظاهر خواهد شد.

تعریف تربیت دینی

تربیت دینی، به دلیل اینکه اولاً از جمله اصطلاحات ترکیبی است ثانياً دین و تربیت تعریف خاصی ندارد. لذا تعاریف متعددی از آن به عمل آمده است برخی در این زمینه گفته است:

اصطلاح تربیت دینی، دارای سه معنا و مفهوم (عام، خاص و اخص) است.

تربیت دینی در معنای عام، عبارت است از: فعالیت‌های آموزشی و پرورشی که در چارچوب کلی دین تحقق می‌یابد. این معنا در بعد نظری شامل کلیه آموزه‌های تعلیم و تربیتی می‌گردد که از منابع دینی گرفته می‌شود و در بعد عملی شامل کلیه فعالیت‌های تعلیم و تربیتی می‌شود که در چارچوب دین بر اساس مبانی دینی تحقق می‌یابد.

این معنا می‌تواند در هر دینی صورت پذیرد. حال اگر این فعالیت‌های تعلیمی و تربیتی در چارچوب دین اسلام انجام پذیرد و از مبانی اسلام گرفته شود، تربیت دینی، به معنای خاص نامیده می‌شود. تربیت دینی در این مفهوم با تربیت اسلامی مساوی است.

تربیت دینی چیست؟

اما تربیت دینی در معنای اخص، بخشی از تربیت اسلامی است، به عبارت دیگر، این مفهوم ناشی از توجه به این نکته است که آموزه‌های دینی و اسلامی، خود قابل تقسیم به زیر مجموعه‌هایی است که هر کدام بخشی از وجود انسان و زندگی انسانی را در بر می‌گیرد، اخلاق، سیاست و اقتصاد از جمله این زیر مجموعه‌ها است.

دین به معنای اصل ارتباط با خدا نیز یکی از این زیر مجموعه‌ها است و بر این اساس می‌توان، آن دسته از آموزه‌هایی را که به اصل رابطه انسان با خدا (عبودیت) برمی‌گردد، مستقل در نظر گرفت و آموزش و پرورش فرد در این جهت را، تربیت دینی نامید. تربیت دینی آن جنبه از تربیت است که انسان را با وظایف و شرایع دینی آشنا، و مبانی اعتقادی وی را مستحکم می‌کند. او را عامل به فروع بار آورده و فطرت الهی و انسانی را بارور می‌سازد. تربیت دینی مرحله‌ای از رشد را شامل می‌شود و برنامه‌هایی را در جهت تسهیل رشد تعبیه می‌کند.

تربیت دینی، فعال سازی، خلوص و رشد کارکردهای قلب در جهت قرب به پروردگار عالم است. اگر تربیت دینی با چنین تعریفی تحقق پذیرد، هدایت سایر سطوح شخصیت به سادگی امکان پذیر خواهد بود، در غیر این صورت، تربیت دینی کاری بس دشوار و تلخ جلوه خواهد کرد.

به نظر می‌رسد که تعریف دقیق تری را از تربیت دینی دکتر داودی نموده است ایشان گفته است: تربیت دینی عبارت است از مجموعه اعمال عمدی و هدفدار، به منظور آموزش گزاره‌های معتبر یک دین به افراد دیگر، به نحوی که آن افراد در عمل و نظر به آن آموزه‌ها متعهد و پایبند گردند.

اصول و روش های آموزش مفاهیم دینی به کودکان

در رابطه با چگونگی آموزش مفاهیم دینی به کودکان اختلاف نظرهایی وجود دارد. گروهی معتقدند پیش از بلوغ نباید به کودک آموزش دینی داد و گروهی عکس این نظر را معتقدند. از نظر اسلام، به ویژه بر اساس سیره و رهنمودهای معصومان علیهم السلام، آموزش مفاهیم دینی از هنگام تولد شروع می‌شود و آموزش در دوره کودکی پایه و اساس در دوره های دیگر است. از طرفی، آموزش صحیح و موثر بدون در نظر گرفتن توانایی ذهنی کودک مطلوب نیست و ممکن است کودک را نسبت به یادگیری دلسرد و یا در یادگیری او اختلال ایجاد نماید. از این رو، آموزش مفاهیم دینی به کودکان گرچه امری بسیار مقدس و والا است، اما موفقیت در آن، در گرو آگاهی و شناخت اصول و روش های آموزشی متناسب با آن است. به فرموده امام امیرالمؤمنین علیه السلام هیچ حرکتی نیست مگر این که انسان در به انجام رساندن آن نیاز به شناخت و آگاهی دارد.

آموزش مفاهیم دینی نیز مانند هر علم دیگری نیاز به شناسایی و به کارگیری اصول و روش های صحیح، کارآمد و موثر دارد. بنابراین، همان گونه که شناخت خصوصیات و توانایی های کودکان در بهینه سازی آموزش مفاهیم دینی امری مسلم است، شناخت اصول و روش های مربوط به آموزش مفاهیم دینی کودکان دبستانی نیز ضرورت دارد. بدین ترتیب، اگر آموزش مفاهیم دینی کودکان بدون توجه به اصول و روش های صحیح آموزشی انجام پذیرد، مصداق این سخن امام صادق علیه السلام خواهد بود که: *الْعَامِلُ عَلَى غَيْرِ بَصِيرَةٍ كَالسَّائِرِ عَلَى غَيْرِ الطَّرِيقِ لَا يَزِيدُهُ لَازِيْدُهُ سُرْعَةُ السَّيْرِ إِلَّا بَعْدًا*؛ کسی که بدون بصیرت دست به انجام کاری می‌زند، مانند رونده در بیراهه ای است که هرچه سرعتش بیش تر باشد، از مقصد دورتر خواهد شد.

بنابراین، آنچه باید بدان توجه داشت و این نوشته نیز در پی آن می‌باشد، این است که درک و برداشت کودک از مفاهیم دینی با بزرگسالان یکسان نیست؛ آنان در حد ظرفیت ذهنی خود مطالب دینی را می‌فهمند و بر آن اساس، جهان بینی خود را می‌سازند. با توجه به سخن رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله که فرمود: *ما پیامبران موظفیم با هر کس مطابق درک و فهم او صحبت کنیم*، اگر آموزش مفاهیم دینی برای دانش آموزان دوره ابتدایی به گونه ای حساب شده صورت نگیرد، نه تنها از تاثیرات سازنده ای برخوردار نمی‌گردد، بلکه می‌تواند پیامدهای زیانباری به دنبال داشته باشد. از این رو، هدف اصلی این مقاله

دستیابی به اصول و روشهای آموزش مفاهیم دینی به کودکان با مروری بر آیات و روایات اسلامی، نظرات دانشمندان تعلیم و تربیت و نیز اندیشمندان اسلامی است.

تعریف رشد معنوی:

رشد معنوی یعنی فراگیری ارزشها و رویکردی اندیشمندانه به زندگی و در یک کلام، یادگیری برخورداری از ایمان، هدف غایی تعلیم و تربیت، است.

به جای صحنه گذاشتن بر روی تصورات ذهنی دانش آموز از خدا، بهتر است بیشتر درباره مهربان و دوست داشتنی بودن خدا و مخلوقات او گفتگو کنیم.

در آموزش مفهوم خداشناسی استفاده از روشهای غیر مستقیم و بیان مطالب از زبان فرد دیگری یا بدون اشاره به مقصود اصلی جذابیت آموزش را برای دانش آموزان بیشتر مینماید.

در آموزش مفاهیم پیامبری به دانش آموزان در دوره ابتدایی باید به چه نکاتی توجه کرد؟

الف) تلاش در جهت ایجاد علاقه مندی به اولیای دین از طریق داستانهای شیرین ارتباط آنها با کودکان

ب) تاکید بر ویژگی های اخلاقی پیامبران صبر، تالش، خوش اخلاقی و...

ج) آگاهی دادن از ارتباط پیامبران با خداوند و راهنما بودن آنها برای انسانها در دنیا

نکته: دانش آموز پایه ششم ابتدایی در این بخش ضمن آشنایی با ویژگیهای پیامبران به عنوان هدایتگران دینی و رهبران دنیوی، با اصل نبوت به عنوان یکی از مهمترین اصول دین آشنا میشود.

ایران عرضه

مرجع نمونه سوالات

آزمون های استخدامی سراسری

به همراه پاسخنامه تشریحی

خدمات ایران عرضه:

- ارائه اصل سوالات آزمون های استخدامی
- پاسخنامه های تشریحی سوالات
- جزوات و درسنامه های آموزشی

برای تهیه بسته سوالات استخدامی راهنمای معلم هدیه های آسمانی با پاسخنامه تشریحی، **اینجا** بزنید.

همچنین جهت مشاهده آخرین اخبار استخدامی آموزش و پرورش، **اینجا** بزنید.

@iranarze